

Razvoj igre

Dijete raste i razvija se kroz igru. To je temeljna aktivnost djetinjstva. Igra je arena u kojoj se iskušavaju različiti aspekti socijalnog, emocionalnog, tjelesnog i spoznajnog razvoja djeteta.

Dječja igra može se sagledati s različitih aspekata.

Zašto se neka djeca vole igrati sama?

Što možemo naučiti o djetetu promatrajući njegovu igru?

Što čini igru sve složenijom i sve bogatijom?

Da bismo odgovorili na ova i slična pitanja, prilazimo igri s dvaju aspekata – kao socijalnom fenomenu te kao aspektu spoznajnog razvoja (Vasta i suradnici, 1998.).

Igru predškolskog djeteta možemo opažati s obzirom na njezinu **spoznajnu razinu**:

- **funkcionalna igra** – vrsta igre u kojoj dijete koristi, isprobava i tako razvija svoje sposobnosti (funkcije)
- **konstruktivna igra** – igra u kojoj se dijete služi predmetima, rukuje njima s namjerom da nešto stvori
- **igra pretvaranja** – vrsta igre u kojoj se djeca koriste predmetom ili osobom kao simbolom nečeg drugog (simbolička, igra uloga, „kao da...“)
- **igre s pravilima** – igre koje se igraju prema unaprijed poznatim pravilima i ograničenjima,

te u odnosu na njenu društvenu razinu:

- **promatranje** – gledanje drugih kako se igraju bez uključivanja u igru
- **samostalna igra** – samostalno i nezavisno igranje bez pokušaja približavanja drugoj djeci
- **usporedna igra** – vrsta igre u kojoj se djeca igraju jedno pokraj drugog i sa sličnim materijalima, ali bez stvarnog druženja ili suradnje
- **usporedno-svjesna igra** – igra u kojoj djeca priznaju prisutnost drugog djeteta uspostavljajući kontakt očima
- **jednostavna socijalna ili povezujuća igra** – igra u kojoj dolazi do porasta kontakta među djecom, djeca se igraju u blizini, započinju razgovor, smiješe se, izmjenjuju igračke
- **komplementarna i uzajamna igra** – vrsta socijalne aktivne igre u kojoj dijete „uzima i daje“ (ulovi me – ulovit ću te; sakrij se – traži...)
- **suradnička igra** – igra u grupi koja je nastala radi obavljanja neke aktivnosti ili postizanja nekog cilja, a postupci djece su usklađeni.

Poseban oblik suradničke igre je *igra pretvaranja*, u kojoj djeca zamišljaju svoje i tuđe emocije u različitim izmišljenim odnosima i scenarijima, što osobito poticajno djeluje na razvoj djetetove društvenosti.

Iako ju je moguće ovako analizirati, igra djeteta je složen fenomen i u njenom su pojavljivanju prisutne obje spomenute razine.

Prateći društveni aspekt igre, djetetov napredak od samostalne do suradničke igre, možemo promatrati kao teoretski model, ali prijelaz iz jedne faze igre u drugu (npr. samostalne u usporednu, ili pak suradničku) nije za svu djecu jednak, kao što može postojati i više različitih načina igranja u nekom razdoblju djetetova života.

Spoznajna složenost igre zasigurno se mijenja s dobi djeteta. Sva se ključna razdoblja u spoznajnom životu djeteta odražavaju i na složenost spoznajne razine igre. To znači da iste vrste igara mogu postojati u različitim fazama, iako je njihova složenost s obzirom na spoznajnu razinu drukčija. Tako funkcionalna igra npr. postoji i kod jednogodišnjaka i kod šestogodišnjaka, ali ona se razlikuje onoliko koliko se oni razlikuju i u ukupnom razvoju.

Djeca predškolske dobi pokazuju i individualne razlike u stilu igre. Prema Steinberg i Meyer (1995.) neka su sklonija *konstrukciji i građenju*, a druga pak *simbolici i dramatizaciji*. Kod neke djece prisutna su oba stila, a s dobi se počinju razvijati preferencije stila. Nijedan stil nije bolji za dječji razvoj – oni su jednostavno različiti. Izazov budućim istraživanjima je pitanje koliko su stilovi igre važni npr. za kasnije osobne stilove u životu.

Iako je igra osnovna aktivnost djetinjstva, neka su djeca jednostavno zaigranija od drugih. Ustanovljeno je da su to ona djeca koja imaju pozitivniji odnos prema svijetu oko sebe, koja su više prosocijalna od svojih vršnjaka, sklonija angažmanu u društvenim i simboličkim igrama i razvijenijih verbalnih sposobnosti.

Kratki savjeti roditeljima

- Svakoga dana odvojite vrijeme za igru s djetetom – neka to bude vrijeme u kojem će vaša pažnja biti usmjerena isključivo na dijete.
- Slijedite djetetov interes u odabiru igre.
- Neka vam fokus ne bude na učenju akademskih vještina (grafomotorika, usvojenost pojmova) nego na djetetovoj i vašoj zabavi i zajedničkom dobrom osjećaju te kvalitetnoj komunikaciji.
- Uključite u igre što više članova obitelji.
- Neka igra postane vaš obiteljski ritual.
- Tijekom igre ističite djetetove vještine i vrline, pohvalite inicijativu djeteta, čime ćete potaknuti stvaranje djetetovog osjećaja kompetentnosti.
- Naučite dijete da prihvati i pobjedu i poraz kao normalan dio igre i aktivnosti.
- Ako dijete mora prekinuti igru, omogućite mu prijelazno razdoblje, tako da ga npr. upozorite da ima na raspolaganju još 15 minuta, pa još 5 minuta, nakon čega mora završiti s igranjem.
- Obveze koje dijete mora izvršavati pokušajte organizirati kao igru – i spremanje sobe može biti zabavno.
- IGRA JE VAŽNA, ako imate pitanja, obratite se stručnjacima!

Vi ste djetetova najbolja,
najvrjednija igračka!
- Igrajte se!

